

ustaše Jelića sa sovjetskim emisarima, na kojemu bi bila predviđena garancija sveske za nezavisnu hrvatsku državu nakon njegove smrti, u zamjenu za slobodne zone u nekim dalmatinskim lukama za vojnu flotu SSSR...

“Metode baštinjene od ustaša”

Amerikanci, Kanadjani, Britanci, Francuzi poznaju samo “jugoslavene”. Nakon što su s neba u njihove ulice pali letci što su ih bacali “zračni gusari” s Boeinga TWA, oni sada znaju da postoje Srbi, Slovenci, Bosanci, Crnogorci, Makedonci (odnosno Albanci) i Hrvati.

A kada se govori o hrvatskim nacionalistima, očito se misli na krvavi pokret “ustaša”, kojih su nedjela sijala stravu između dva rata. I same jugoslavenske vlasti podržavaju zbrku između tradicionalnih “ustaša” i novog vala hrvatskog nacionalizma, koji se rodio deset godina nakon smrti šefa pokreta, Ante Pavelića. Tako su prije tri godine u Jugoslaviji pogubljena tri hrvatska nacionalista. Za jugoslavenske vlasti radilo se o “ustašama”.

Hrvati, šest “zračnih gusara”, naglasili su da u okviru federalne Jugoslavije jedna od šest republika nosi ime Hrvatska: njihova domovina, iz koje su izbjegli i koju žele kao samostalnu, suverenu državu.

“Hrvatska nacija ne može držati svoje postojanje u tajnosti (...) Hrvati su ugnjeteni, poniženi, ranjeni u svome ponosu i svojoj nacionalnoj časti (...) Hrvati su isključeni iz svih poslova koji se njih tiču (...) lažno bratstvo i lažni socijalizam očituju se poput bijela po glavi hrvatske nacije (...)”

To je nekoliko izvadaka iz letka koji je “došao odozgora”. Oni koji su pokupili tu deklaraciju što se ljuljala zrakom morali su biti iznenadjeni žestinom i strašću fraza. No ono što su možda zaboravili jest upornost i često ogorčenost jednoga nacionalizma zaoštrenog (kod nejednoga od njih) izbjeglištvom. (...)

Aktivisti separatističkih organizacija udarali su u SAD, u Švedskoj, Australiji i Argentini — po svemu prostranom svijetu gdje se živi u isti mah raspršeno i ujedinjeno zajedničkom mržnjom na “srpsku komunističku diktaturu” tri milijuna Hrvata...

(Zatim se govori o dokazanim i još više nedokazanim hrvatskim atentatima u novije vrijeme. Također se umorstva Hrvata i Srba u emigraciji pripisuju divljim međusobnim obračunima između hrvatske i srpske emigracije. Tu se neizbježno podsjeća na ustaše i Pavelića, na umorstvo kralja Aleksandra, na Hitlera i Mussolinija, na istrebljenje Židova i Srba, te se zaključuje:)

Ali hrvatski nacionalizam, čak i kad se ne manifestira u terorizmu, ostaje vrlo živ, te dolazi do izražaja i u “Savezu komunističke Jugoslavije.

“France Soir” (Pariz), 14. IX.

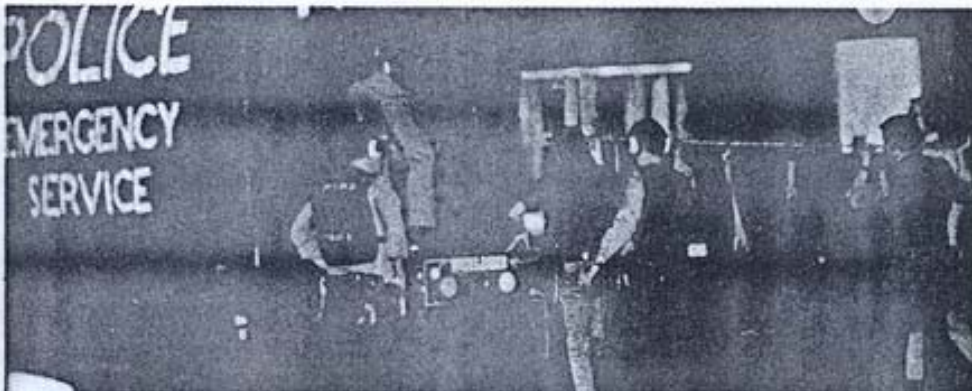
Hrvati da, ustaše ne!

Pod tim naslovom objavio je pariški dnevnik “France-Soir” dio pisma Hrvata Paška Dizdara:

Iz dugačkog manifesta g. Paška Dizdara, hrvatskog radnika koji radi u Francuskoj, donosimo slijedeće izvatke:

Neka bude dopušteno jednom hrvatskom radniku, čiji brat visi između života i smrti u jugoslavenskom zatvoru, da iskaže svoje gledište.

Za vrijeme otmice aviona TWA od strane mojih sunarodnjaka (dvojica od njih moji su prijatelji) dio novinstva obilježavao ih je nazi-



Policajci iznose lonac-bombu na njujorškom kolodvoru.

vom “ustaše”. No, ti ljudi, koji se pored tolikih drugih bore protiv jugoslavenskih progona, nisu ustaše, nego hrvatski nacionalisti, slobodni ljudi, koji se bore bez oružja protiv rabote Titove političke policije.

Naši roditelji, koji su radnici ili seljaci, pripovijedali su nam sve što su propatili pod upravom Srba i njihovih žandara. Naše majke više nemaju suza, toliko su se isplakale. Do danas ništa se nije promijenilo, i borba Hrvata protiv ugnjetavanja nastavlja se.”

France-Soir je sa svoje strane učinio jasno razlikovanje između ustaša i Hrvata. No, činjenicu da donosimo kratak izvadak iz manifest g. Dizdara, ne treba nipošto shvatiti kao da odobravamo otmice Boeinga kompanije TWA. Svaki odgovorni čovjek ne može drugo doli energično negodovati nad djelima zračnoga gusarstva.

“France-Soir” (Paris), 16. IX.

‘Protiv Dalmatinaca...’

Slijedeći komentar Associated Pressa primjer je posebno drastičnog dezinformiranja. No, to biva jasnije ima li se u vidu da se nepotpisani komentator poziva na beogradske izvore.

...Hrvatska je bila poprište snažnog nacionalizma već odavno prije Prvog svjetskog rata, koji je izbio u Srbiji...

Jugoslavenska vlada kaže da su hrvatske grupe u drugim zemljama ostaci desničara zvanih ustaša koji su formirali marionetsku nezavisnu Hrvatsku pod njemačkom i talijanskom okupacijom i borili se protiv Titovih partizana za II. svjetskog rata. Ustaško-njemačko-talijansko razdoblje gorko je zapamćeno u Jugoslaviji. Vjeruje se da su bili ubijeni milijuni Srba i Židova kad je nezavisna Hrvatska provodila u djelo nacističko načelo stvaranja čistokrvne države.

Prije I. svjetskog rata ustaše su okrivljeni za umorstvo kralja Aleksandra, srpskog monarha Jugoslavije. A još prije toga, Hrvati su se tukli protiv Dalmatinaca, Madjara, Turaka i Napoleonovih snaga, u plimi i osek napadača, što je i povod da su balkanske zemlje nazvane “buretom baruta Europe”.

“San Francisco Examiner & Chronicle”, 12. IX.

Vedra lica

Promet je potpuno zastao. Pješaci i autovozači mislili su da sanjaju. U subotu navečer u 19.30 sati hujio je Boeing nad pariškom glavnom trgovačkom ulicom Champs-Élysées i bacao tisuće letaka. Spušteni kotači zrakoplova gotovo su doticali krovove kuća. (...) Francuska vlada ponašala se spram terorista želježno tvrdo. Tražila se bezuvjetna predaja, i bio im je osiguran samo let u Ameriku, gdje već imaju jednoga čovjeka na duši. (...)

Tada je došlo veliko iznenađenje. Jer, tko je očekivao da će među žrtvama otkriti uplašena, prestravljena lica, bio je razočaran. “Mi smo od početka znali da nam se jedva što

može dogoditi”, rekao je pilot zrakoplova, doduše malo neobrijan, ali opušten. “Ne samo da su jedva bili naoružani, oni su također postupali s nama vrlo uljudno i fino.”

“Čak smo s jednim teroristom kartali”, nadovezuje jedan pariški poslovni čovjek. “U medjuvremenu smo dapače čitali i dvije njihove knjige. Uvjerem sam da nam oni nisu htjeli učiniti ništa nažao.”

“Abendzeitung” (München), 13. IX.

Hrvati samo teroristi — inače “Jugoslaveni”

Kad god je izvan Jugoslavije u tisku riječ o Hrvatima, većinom je to u vezi s atentatima, bombama i sličnim. To je jako uvredljivo za oko 4 i pol milijuna Hrvata koji žive u Hrvatskoj i ne mogu razumjeti da se njihova nacija spominje samo kod negativnih događaja, a inače potpadaju pod zajednički pojam “jugoslavena”.

Otmica aviona krajem tjedna opet je jednom Hrvate dovela u svjetsku štampu na nepoželjan način. Tko su ti ljudi što uspijevaju da riječ Hrvat postaje gotovo istoznačnicom za nacionalizam i terorizam, i na kojoj povijesnoj i političkoj osnovici se oni baziraju odnosno djeluju?

Hrvatska, nekoć samostalna kneževina odnosno kraljevstvo, u svojoj se promjenljivoj povijesti pod različitim tuđinskim gospodstvima svagda borila za nezavisnost ili barem za neku autonomiju. Posljednji put u austro-ugarskoj monarhiji, uoči stvaranja jugoslavenske države. Nakon prvog svjetskog rata 1918. zauzeli su se i Hrvati za uspostavu kraljevine Srba, Hrvata i Slovena — u grubom sadašnje Jugoslavije. Ali već ubrzo nakon osnutka te države došlo je zbog jako centralističke beogradske vladavine do nesuglasica s Hrvatima. U to vrijeme ospovan je ustaški pokret (“ustanici”). Kralj Aleksandar I reagirao je na hrvatsko nezadovoljstvo uvodjenjem autoritarnog režima, i godine 1929. stvorio je Kraljevinu Jugoslaviju. U to vrijeme komunistička partija i hrvatski ustaše surađivali su u svojoj mržnji protiv beogradske države. Mnogi istaknuti vođe sjedjeli su zajedno u zatvorima sigurnosne policije. (...)

Zatim se govori kratko o NDH, onda opširnije o djelatnostima jake hrvatske emigracije. Tu se među ostalim kaže:

U posljednjim godinama došlo je u hrvatskoj emigraciji do stanovite preobrazbe. Dolaskom mlađih ljudi opustio je antikomunistički momenat, a ostao nacionalistički... Emigranti izdaju velik broj novina i drugih publikacija. Teško je reći koliko to nalazi odjeka kod hrvatskih radnika u inozemstvu. No, jedan argument pada na plodno tlo, naime taj da Hrvatska za razliku od drugih republika mora više gospodarski doprinositi za Jugoslaviju. Time dolazimo do raspoloženja Hrvata u Jugoslaviji: Može se pretpostaviti da većina hrvatskog pučanstva u zemlji danas ne podupire ekstremno nacionalističke ideje, pogotovo ne fašističke. Ali, s druge strane, oni bi htjeli imati više mogućnosti da iskorišćuju svoje kapacitete u nacionalnom okviru.